

مشخصه‌های هویت کالبدی در بناهای کهن از دیدگاه کریستوفر الکساندر

نمونه موردی: بافت قدیم بوشهر

مریم معراج‌الدین*^۱، باقر کریمی^۲، پویا دولابی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر

۲- استادیار دانشکده معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر

۳- استادیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه خلیج فارس بوشهر

Maryam.meraj@yahoo.com

نام ارائه دهنده: مریم معراج‌الدین

خلاصه

شباهت میان شهرها و بناها در فرهنگ‌ها و اعصار گذشته به مراتب بیش از شباهت بناهایی است که امروز ساخته می‌شوند. کریستوفر الکساندر معتقد است که شهرها و بناهای کهن با زبان الگو ساخته شده‌اند و در دیدگاه، تفاوتی اساسی با بناهای امروز ندارند. این دیدگاه موجب می‌شود تا بناهای سنتی که در طی هزاران سال در همه جوامع سنتی در سرتاسر عالم ساخته شده‌اند با اینکه شکل‌های بسیار گوناگون دارند؛ وجه مشترکی بیابند. این وجه مشترک هویت کالبدی است و مشخصه‌های خاص خود را دارد. در این پژوهش با مطالعه بناها در بافت قدیم بوشهر مشخصه‌های این هویت از دیدگاه الکساندر بررسی می‌شود.

واژگان کلیدی: هویت، معماری، بافت قدیم، بوشهر

۱. مقدمه

روش انجام طراحی در معماری همیشه یکسان نبوده است. چند قرن پیش یک استاد کار و یک کارفرما با هم به توافق می‌رسیدند که یک ساختمان را برافرازند بدون اینکه پلان یا طرحی داشته باشند. بحث کوتاهی راجع به راستای ساختمان و چیزهای جزئی دیگر کافی بود و مدل‌های فضایی ساختمان و روش‌های اجرا به ندرت عوض می‌شد. ممکن بود پنجره در یک ساختمان با دیگری تفاوت داشته باشد اما نسبت‌ها، نوع ساخت، موقعیت و ضخامت دیوارها همان بود. آن‌ها بر طبق قوانین هنر، ساخت و ساز می‌کردند. توافق‌های ناگفته و نا نوشته‌ای بین استادکاران و طراحان در هر منطقه وجود داشت [۱].